

RAAP BELGIË – RAPPORT 765

ARCHEOLOGIE NOTA

Nieuwbouw Kleuterschool te Zele

[PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2021J315

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Nieuwbouw Kleuterschool te Zele (Archeologisch Vooronderzoek)
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek - 2021J315

[VERSIE] 07-12-2021

[AUTEUR(S)] L. Ryckebusch, I. Depaepe

[PROJECTLEIDER] L. Ryckebusch

[PROJECTMEDEWERKERS]

[PROJECTBEGELEIDER]

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] ZELB001

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2021

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	2
1 Gemotiveerd advies - geen vervolg.....	3
1.1 Samenvatting van het vooronderzoek.....	3
1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.....	3
1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site.....	3
1.4 Impactbepaling.....	4
1.5 Waardering van de archeologische site.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2 Programma van maatregelen.....	4
3 Bibliografie.....	6

1 GEMOTIVEERD ADVIES – GEEN VERVOLG

1.1 SAMENVATTING VAN HET VOORONDERZOEK

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied 'Bookmolenstraat 2 Nieuwbouw kleuterafdeling' te Zele. Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Het archeologisch vooronderzoek had tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich op de noordelijke helling van een hoger gelegen zandrug tussen de Durme- en Scheldevallei. Dit landschap was dus vrij gunstig voor menselijke activiteit, en oefende mogelijk een zekere aantrekkingskracht uit op de (pre)historische mens. De quartaire pakketten bestaan aan de top uit eolische afzettingen van het weichseliaan tot mogelijk vroegholoceen, met mogelijke aanwezigheid van hellingsafzettingen. Het plangebied staat op de bodemkundige kaart als kunstmatige zone ingetekend, maar in de omgeving is sprake van matig droge (al dan niet lemige) zandbodems, mogelijk met een B-horizont. De CAI-indicatoren tonen voorlopig een ingebruikname van de zandrug vanaf het mesolithicum t.e.m. de nieuwste tijd, met een merkbare piek in de metaaltijden en late middeleeuwen/nieuwe tijd. Er zijn enkele hiaten in de gebruiksgeschiedenis aanwezig, maar dit is mogelijk eerder te wijten aan de stand van onderzoek dan dat ze een waarheidsgetrouw beeld schetsen van het (pre)historisch landgebruik in de streek.

Voor het plangebied geldt op basis van de gunstige topografische ligging een hoge verwachting op steentijdsites, en een matige tot hoge verwachting op sporevindplaatsen vanaf het neolithicum. Op basis van het historisch kaartmateriaal en de orthofoto's uit de 20ste en 21ste eeuw kan gesteld worden dat het plangebied tot en met de 18de eeuw ondanks de nabijgelegen dorpskern van Zele een landelijk karakter kende en als landbouwgrond in gebruik was. Aan dit landgebruik wordt een lage verstoringsgraad gekoppeld. Vanaf de 19de eeuw breidt de dense bebouwing van Zele echter uit, en langs de Bookmolenstraat kan binnen de contouren sprake zijn van bebouwing vanaf de tweede helft van de 19de eeuw. In de oostelijke helft verschijnt in de jaren 30 een langwerpig rechthoekig gebouw, maar dit maakt plaats voor de aanleg van de huidige kleuterafdeling in de jaren 80. Deze (sub)recente ingrepen binnen het plangebied hebben gezorgd voor een bodemverstoring van minstens ca. 0,6 m diepte.

Ondanks dat er nog een zekere trefkans op archeologische sporen wordt verondersteld, kan er door al de (sub)recente verstoringen uit de 19de t.e.m. 21ste eeuw en nog aanwezige infrastructuur verondersteld worden dat deze slechts fragmentarisch aanwezig zullen zijn, en dus een beperkt ruimtelijk inzicht zullen opleveren. Dit heeft een beperkt potentieel op kenniswinst tot gevolg, waardoor er **geen verdere maatregelen** worden geadviseerd.

1.2 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Tijdens het bureauonderzoek zijn de noodzakelijke landschappelijke, archeologische en historische data geraadpleegd. Op basis van deze gegevens is een uitspraak gedaan worden over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd.

1.3 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied in principe een matige tot hoge archeologische verwachting kent. Landschappelijk gezien bevindt het plangebied zich wel op een interessante locatie, namelijk de helling van een hoger gelegen zandrug tussen de Durme- en Scheldevallei. Dit landschap was dus vrij gunstig voor menselijke activiteit, en oefende mogelijk een zekere aantrekkingskracht uit op de (pre)historische mens. De CAI-indicatoren tonen voorlopig een ingebruikname van de zandrug vanaf het

mesolithicum t.e.m. de nieuwste tijd, met een merkbare piek in de metaaltijden en late middeleeuwen/nieuwe tijd. Voor de bronstijd zijn voorlopig enkel funeraire contexten gekend, voor de ijzertijd gaat het voornamelijk over (rijke) bewoningssites. Uit de Romeinse periode is één site gekend met een bewoningscontext met bijhorende funeraire zone. Sites die in de (volle of late) middeleeuwen zijn gedateerd, zijn alle uitsluitend gekend op basis van bewoningsrelicten. De kennis van de nieuwe en nieuwste tijd is opgebouwd uit zowel sporen- als vondstenrestanten. Er zijn enkele hiaten in de gebruiksgeschiedenis aanwezig, maar dit is mogelijk eerder te wijten aan de stand van onderzoek dan dat ze een waarheidsgetrouw beeld schetsen van het historisch landgebruik in de streek.

De quartaire pakketten bestaan aan de top uit eolische afzettingen van het weichseliaan tot mogelijk vroegholoceen, met mogelijke aanwezigheid van hellingsafzettingen. Dit colluviumpakket kan, indien aanwezig, een gunstig effect op de bodembewaring hebben (gehad).

De **verstoringshistoriek** van het plangebied zorgt echter voor de **lage trefkans**. Op basis van het historisch kaartmateriaal en de orthofoto's uit de 20ste en 21ste eeuw kan gesteld worden dat het plangebied tot en met de 18de eeuw ondanks de nabijgelegen dorpskern van Zele een landelijk karakter kende en als landbouwgrond in gebruik was. Aan dit landgebruik wordt een lage verstoringgraad gekoppeld. Vanaf de 19de eeuw breidt de dense bebouwing van Zele echter uit, en langs de Bookmolenstraat kan binnen de contouren sprake zijn van bebouwing vanaf de tweede helft van de 19de eeuw. In de oostelijke helft verschijnt in de jaren 30 een langwerpig rechthoekig gebouw, maar dit maakt plaats voor de aanleg van de huidige kleuterafdeling in de jaren 80. Deze (sub)recente ingrepen binnen het plangebied hebben gezorgd voor bodemverstoring van ca. 0,6 m, maar aangezien sporen vaak dieper bewaard zijn gebleven, geldt er in principe nog steeds een trefkans op archeologische relicten. Het sonderingsrapport maakt wel melding van zones die tot 1,3 m diepte geroerd zijn, waardoor hier de bewaringskansen voor zelfs de dieper bewaarde sporen zeer klein worden.

1.4 IMPACTBEPALING

De geplande werken worden in detail toegelicht in hoofdstuk 1.2.5. Deze werken kaderen in de constructie van een nieuwbouw voor de kleuterafdeling op de site van de gemeentelijke basisschool. Behoud *in situ* is hierbij niet mogelijk.

De ingreep met de meest grootschalige diepte-impact is de bouw van een nieuwe kleuterafdeling en buitenberging op een totale oppervlakte van ca. 1.250 m², waarbij de funderingen op een vorstvrije diepte van minstens 0,8 m onder het huidige maaiveldniveau zijn gepland. Ca. 570 m² hiervan valt wel samen met de huidige bebouwing en 330 m² met de huidige verharding. Daarnaast moet rekening gehouden worden met een integrale afgraving tot 0,6 m diepte van het bouwterrein, en werden er doorheen deze zone ook verschillende nutsleidingen aangelegd. Er moet ook rekening gehouden worden met de kans dat de aangetoonde verstoring tot 1,3 m diepte ten westen van deze zone ook verder kan lopen richting het oosten.

De zone van 630 m² die maximaal 0,5 m verstoord zal worden, bevindt zich ook grotendeels op een reeds bebouwde zone/verharde zone en heeft deels historische bebouwing gekend. De zone van 320 m² die maximaal 0,3 m verstoord zal worden is een zone waar de kans op een eerder goed bewaarde bodem iets groter is gezien deze momenteel niet bebouwd of verhard is, maar op basis van (historische) kaarten en luchtfotografisch materiaal kan vastgesteld worden dat hier toch ook reeds bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 19de eeuw en in een groot deel van de 20ste eeuw.

Ondanks dat er nog een zekere trefkans op archeologische sporen wordt verondersteld, kan er door al de (sub)recente verstoringen uit de 19de t.e.m. 21ste eeuw en nog aanwezige infrastructuur verondersteld worden dat deze slechts fragmentarisch aanwezig zullen zijn, en dus een beperkt ruimtelijk inzicht zullen opleveren. Dit heeft een beperkt potentieel op kenniswinst tot gevolg, waardoor er **geen verdere maatregelen** worden geadviseerd.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Er wordt **geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd**.

Wel blijft de **meldingsplicht** gelden bij toevalsvondsten (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.

3 BIBLIOGRAFIE

AGIV (2021a) Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB). Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162>.

AGIV (2021b) Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. 2020.03. agentschap Informatie Vlaanderen. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.